

Riskiroolit ovat käyttäytymismalleja, joihin nuori saattaa turvautua joskus tiedostamattaan. Riskikäyttäytymisen taustalla saattaa olla epävarmuus elämäntilanteesta ja turvattomuuden tunteet. Ahdistus ja masennus saattavat myös näyttäytyä itsetuhoisena käyttäytymisenä. Kenenkään ei tarvitse löytää itseään yhdestäkään roolista ja toisaalta roolit voivat olla hyvin sekoittuneita toisiinsa. Murrosikäiset testaavat rajojaan, joten on tärkeää erottaa ikään kuuluva uhmakkuus ja itselleen vahingollinen käyttäytyminen. Nuoren on hyvä kuulla, että hänen toimintansa on huolta herättävää ja että hänen käytöksensä voi vahingoittaa häntä itseään.

Selviytymisroolit ovat käyttäytymis- ja toimintamalleja, jotka osaltaan auttavat hankalissa elämäntilanteissa. Selviytymisrooleja voidaan lähestyä pohtimalla mikä auttaa, kun on vaikeaa, mitkä ovat suojaavia tekijöitä läpi elämän, ja mitkä aikuisenakin tarvittavia taitoja ja ominaisuuksia. Samoja selviytymiskeinoja tarvitaan erotilanteessakin.

Työvälinepaketin työryhmä

Suunnittelu ja toteutus:
ANNINA NIVALA JA TEEA TONTTILA

Graafinen suunnittelu
TANJA HOLMBERG
ANNINA NIVALA

Kuvakorttien ja värikorttien kuvat:
TANJA HOLMBERG

Lisätietoja:

Suomen Kasvatus- ja perheneuvontaliitto
puh. (09) 2727 470
kasper@suomenkasper.fi

Kotkankatu 9
00510 Helsinki

6. TIETOA VAI TARUA-KORTIT (36 kpl)

Kortteihin on koostettu erilaisia pieniä tietoiskuja nuorten oikeuksista, tutkista tiedosta eroon liittyen tai eroon liittyvistä tunteista jne. "Tiesitkö, että..."-tietoiskuja voi hyödyntää keskustelun avauksena niin koululuokassa kuin ryhmässä. "Totta vai tarua"-kortteja voi hyödyntää yhtä lailla ja ne ovat helposti käyttöön otettavissa. Molempia kortteja voi käyttää sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyssä. Pakan voi laittaa nurinpäin pöydälle ja päältä otetaan yksi kortti kerrallaan. Kysymyksen voi esittää vieruskaverille. Kysymykset sisältävät faktaa eroaiheesta.

TYÖVÄLINEPAKETIN HINTA:
150 € + toimituskulut

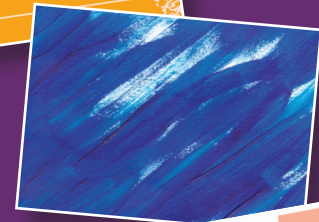

www.suomenkasper.fi

VETSKARI-TYÖVÄLINEET

Vetskari-työvälineet on kehitetty vanhempiensa eron kokeneiden nuorten kanssa työskentelyyn. Välineitä on testattu niin ryhmä-, kuin yksilötasolla ja palautetta on kerätty sekä nuorilta että ammattilaisilta. Paketista voi käyttää osia tai kaikkia osa-alueita yhtenä kokonaisuutena. Vetskari-projektin aikana on kerätty nuorten kokemuksia ja mielipiteitä, joten nuorten ääni näkyy työvälineiden teemoissa ja sisällöissä.

1. TUNNE-KORTIT
2. VÄRI-KORTIT
3. VETSKARI-PELI
 - noppakortit
 - tehtävä-kortit
 - pelilauta
4. TARINA-KORTIT
5. TIETOA VAI TARUA-KORTIT
6. ROOLI-KORTIT

VETSKARI

1. TUNNE-KORTIT (70 kpl)

Tunne-kortteja voidaan hyödyntää monella eri tavalla mm. tutustumisen yhteydessä, kuvaamaan tunnetiloja, omaa itseä, suhdetta perheenjäseniin ym.

Esimerkki 1

”Millä mielellä tulit tänne tänään?”
Valitse tunnetilaasi kuvaava kortti tai kortteja.

Esimerkki 2

”Millainen minä olen?”
Valitse kortteja, jotka mielestäsi kuvaavat persoonallisuuttasi.

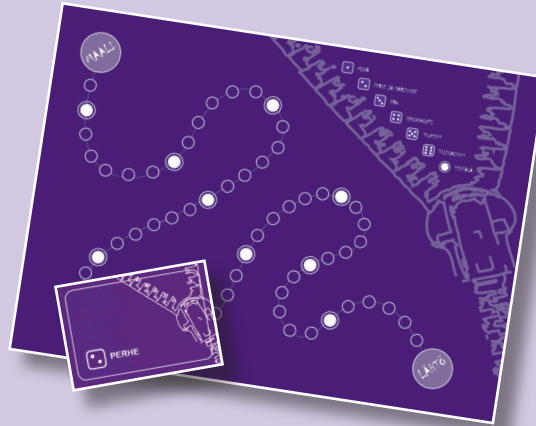
Esimerkki 3

”Suhteeni tärkeisiin ihmisiin...”
Valitse kortteja, jotka kuvaavat suhdetta esim. vanhempiin ym.

2. VÄRI-KORTIT (32 kpl)

Värikortit sopivat hyvin kuvaamaan jotain tunnetilaa tai tilannetta kun verbaalinen ilmaisu on vähäistä. Nuorta voi pyytää valitsemaan kortin, jonka värit kuvaavat sen hetkistä tunnetilaa, päivän tai tietyn ajanjakson kulkua tai perheenjäseniä. Väri-kortit ovat hyvä väline esim. ryhmän aloitukseen ja niiden avulla voidaan kysyä tulotunelmia.

3. VETSKARI-PELI

Pelin tavoite:

Vetskari-peli on suunniteltu käytettäväksi työskentelyyn 12-18-vuotiaiden nuorten kanssa. Peliin on kehitelty kysymyksiä ja aihealueita, jotka sopivat vanhempien eron kokeneille nuorille. Pelissä on aiheita, joiden avulla voi kartoittaa nuoren elämäntilannetta, perhesuhteita, eroa, tunteita, omaa itseä, tulevaisuutta ja hyvinvointia. Korttien avulla voi nostaa esille tunteita, faktoja, tilanteita ja vaikeita asioita, joista keskustellaan yhdessä ryhmässä.

Korttien avulla on tarkoitus auttaa nuoria tunnistamaan omia tunteita, sanoittamaan ja jakamaan niitä ryhmässä tai muun keskustelun ohessa tai miettimään niitä yhdessä aikuisen kanssa. Pelin avulla voi auttaa nuoria kysymään vaikeita asioita toisilta ryhmäläisiltä. Peli soveltuu käytettäväksi sellaisenaan ryhmässä ohjaajan kanssa. Kortteja voidaan hyödyntää keskustelun apuvälineenä. Tärkeintä pelissä on keskustelu ja esiinnousseiden aiheiden yhdessä pohdiminen.

Noppakorttien (72 kpl) aihealueet:

Noppaluku 1: MINÄ
Kysymyksiä ja asioita, jotka liittyvät omaan itseen.

Noppaluku 2: PERHE
Perheeseen liittyviä kysymyksiä.

Noppaluku 3: ERO
Vanhempien eroon liittyviä kysymyksiä tunteista, tilanteista ja muutoksista.

Noppaluku 4: HYVINVOINTI
Mieliäalaa ja yleiseen hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Noppaluku 5: TUNTEET
Erilaisia tunteisiin ja niiden tunnistamiseen liittyviä kysymyksiä.

Noppaluku 6: TULEVAISUUS
Erilaisia tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä; pelkoja, toiveita, haaveita jne.

Tehtävä-kortit (18 kpl):

Tehtävä-kortteihin on koostettu erilaisia sanallisia ja toiminnallisia tehtäviä kuten ”Valitse tunnetila, jota esität äänettömästi. Muut arvaavat.” Korttien tarkoituksena on elävöittää pelin kulkua ja keventää asioiden käsittelyä.

4. TARINA-KORTIT (32 kpl)

Kortit pitävät sisälleen nuorten tarinoita vanhempien erosta. Ne on koostettu Vetskari-projektin järjestämän kirjoituskilpailun teksteistä sekä projektin toteuttamien vertaisryhmien ja kouluikäntien materiaaleista. Kaikki tekstit ovat nuorten itsensä tuottamia. Tarinakortteja voidaan käyttää eri tavoin. Niitä voidaan hyödyntää ryhmätöissä tai yksilötyöskentelyssä. Nuori voi pohdita omaa tilannettaan muiden nuorten kertomusten avulla. Nuorta voidaan ohjata pohtimaan tuttuja tai vieraampia tilanteita. Korteissa on esimerkkejä erilaisista tilanteista tai tuntemuksista, joita nuorilla on vanhempien erosta, vanhempien keskinäisistä riidoista, tapaamisista, toisen vanhemman poismuutosta tai omista tunteista.

5. ROOLIKORTIT (48 kpl)

Rooli-korttien avulla voidaan tutkia ja auttaa nuorta tiedostamaan sekä riskialttiita että voimaannuttavia käyttäytymismalleja. Jokaisesta roolista voi löytää joitakin piirteitä, jotka koskevat joko itseä tai jotakuta tuttua. Roolien syistä ja vaikutuksista on tarkoitus keskustella aikuisen / ryhmänohjaajan kanssa syvemmin. Roolikortteja esiteltäessä on tärkeä korostaa, että perheen hajoaminen ja vanhempien ero ei väistämättä aiheuta tietynlaista käyttäytymistä. Kuitenkin jos riskikäyttäytymistä tunnistetaan, on hyvä pohtia positiivisia ratkaisumalleja yhdessä nuoren kanssa. Nuorelle on hyvä kertoa selviytymisroolien avulla mihin asioihin hän voisi keskittyä ja mitkä asiat ovat sellaisia, joista hänen ei tule kantaa vastuuta.